

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

•••□•••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Cooperativele de clădire. — Asigurările de grindină. — Impozitele depunerilor spre fructificare (impozitul mobilă și impozitul (timbrul) proporțional). — Lichidarea datoriilor agricole și urbane. — Timbrul de aviație. — Aviz. — Aviz.

Cooperativele de clădire.

De multe ori vedem în ziaristica noastră, ridicându-se voci indignate contra faptului, că orașele noastre din Transilvania nu se romanizează destul de repede. De cele mai multe ori vina se pune în cărua Statului, și se pretind fel de fel de măsuri salvatoare.

Fără îndoială, că administrațiile Statului și armata au împănă în mod substanțial orașele noastre cu elemente noi românești, lucru care pe altă cale și în alte împrejurări, nu s'ar fi putut realiza. Cu toate acestea însă inițiativei private încă îi este deschisă o cale lungă pentru atingerea acestui scop, cum ar fi spre pildă, trecerea clădirilor în mâini românești prin cumpărare, sau prin clădire de noi case, deoarece este o adevărată rușine ce se întâmplă câte odată, că din motivul că ești Român, să nu fii primit ca locatar în casa unui minoritar.

Funcționăria a contribuit mult la schimbarea aspectului etnic al orașelor din Transilvania. În urma lor au găsit posibilitate de existență numeroși comercianți și meseriași români, deoarece fun-

cionarii și armata cheltuese aproape întreg salariul lor, cumpărând de pe piața în care se găsește. Cu toate că în Român nu s'a dezvoltat încă în grad destul de mare acel patriotism care să-l facă să cumpere numai dela cetățeanul său român, totuși o bună parte a banului cheltuit de el, trece iarăși în pungă românească. În felul acesta, fără îndoială că putem înfățișa din ce în ce mai mult elementul românesc al orașelor, și să le dăm un timbru mai românesc.

Dar nu ar trebui să rămânem numai la aspect, ci etnicului exterior ar trebui să-i dăm și un conținut mai masiv interior. Un proverb românesc zice că „apa trece pietrele rămân”. Noi nu am voi să fim apa care trece, și străinul piatra care rămâne. Din motivul acesta ar trebui să ne fixăm tot mai mult în solul în care am fost sădiți, și să slobozim rădăcini adânci dela cari să nu ne poată rupe nici un uragan al veacurilor ce vor să vină. Înțărirea aceasta a noastră se poate face prin aceea, că ne vom forța a acapara cât mai mult teren pe locurile în cari suntem. Dar cum să facem lucrul acesta care depinde de bani, când nu avem capitaluri suficiente?

Din evoluția economică a zilelor noastre vedem, că formarea de noi capitaluri la Români merge cam greu, deoarece populația românească dela orașe se compune în cea mai mare parte din funcționăria destul de slab plătită, care

mereu e mutată și împrăștiată dela un capăt la celălalt al țării. Un funcționar care este avizat numai la propriile sale mijloace, numai în cazuri excepționale, și poate că numai după o muncă de o viață întreagă, reușește să locuiască în casa sa proprie. Are deci, cel puțin la bătrânețe un adăpost al său, din care nu-l poate scoate nimeni. Dar prin câte peripezii neplăcute a trecut, împreună cu familia sa, până ce a ajuns la acest liman! Câte locuințe schimbate, câte cheltuieli de prisos, mobilă stricată, certuri cu vecinii, lipsă de confort și de igienă!

Pe cât de importantă este deci clădirea românească în relațiune de naționalizare a orașelor, pe atât de importantă este și din punct de vedere cultural și economic al fiecăruia.

Vedem că în ziua de azi, chiar și omul agonisitor și crușător, este de multe ori în mare dilemă, cum să asigure mai bine banii săi economisiți contra devalorizării și pierderii. Gândul cel mai apropiat ar fi, să depună banii la vreo bancă. La orice caz în fiecare oraș mai mare sunt bănci bune cari oferă garanții suficiente pentru un plasament sigur, și dau după depuneri o dobândă maximală îngăduită de lege. Sunt însă puțini aceia, cari fără o forță constrângătoare, au tăria sufletească, să nu să atingă de banii depuși, și la zi întâi a fiecărei luni, să cotizeze benevol suma înainte fixată din economiile lor, în contul depunerii dela bancă. De obicei vine vreun năcaz familiar, boală sau operațiune, sau vreo ocazie de speculă mult recomandată de vreun prietin, și la care crezi că vei câștiga mai mult ca dobânzile dela bancă, și ridici depunerea. Rămâne apoi o mare întrebare, când pot fi puși iarăși la loc. Trebuie să punem deci banul nostru la adăpost în așa fel, să nu ne fie așa de ușor accesibil.

În toate vremurile, mai cu seamă în cele de criză, plasamentele cele mai sigure, deși nu totdeauna cele mai remunerative, au fost socotite moșiile, terenurile și clădirile. Da să zică plasamente imobiliare în genere. Aceste nu se pot preface în nimic, ca la timpul său marca germană sau coroana austro-ungară. Trebuie să intervină cataclisme speciale, pentru ca pământul să se scufunde,

incendii și cutremure, pentru ca clădirile să se nimicească. În cazul clădirilor te mai despăgubește și banca de asigurare, dacă ai fost așa de prudent, să asiguri clădirea. Orașele, în genere, sunt în continuă dezvoltare și periferiile se largesc tot mai mult. Din motivul că construirea de case nu ține pas cu sporul populației, terenurile și clădirile au totdeauna o valoare reală și oferă o rentabilitate sigură. Imobilele sunt deci fără îndoială investițiile cele mai sigure. Cum să ajungă însă un intelectual plătit lunar cu 6-8000 Lei, sau mai puțin, la un imobil, adevărat la o casă?

De bună seamă că întrebarea aceasta este pusă zilnic de multe persoane, deoarece un cămin propriu este un lucru mult râvnit de cei mai mulți oameni cari posed o familie. Abstragând de faptul confortului și a liniștii pe care o ai în casa ta proprie, un mic calcul dovedește imediat risipa enormă pe care o facem, locuind întreaga noastră viață cu chirie.

Am un cunoscut care stă de 23 ani în aceeași locuință cu trei camere într-o casă veche fără baie. Natural că în decursul acestor lungi ani, chiria plătită a variat după împrejurări. Să presupunem însă că în mediu a plătit o chirie lunară de Lei 2000. Aceasta face în decurs de 23 ani, Lei 552.000 și cu dobânzi capitalizate de numai 3% în total Lei 810.000. Putea deci clădi cu banii aceștia două case moderne cu câte trei camere, baie și apartenențe, dacă ar fi putut economisi chiria.

Aspectul acesta trist ce prezintă latura economică a problemei, merită deci o cercetare mai amănunțită, și deslegarea ei posibilă, mi-o indică principiul cooperăției.

Înainte de criza cauzată de războiu, de care încă nu ne-a reușit să scăpăm, cine nu avea destui bani strânși pentru ca să-și clădească o casă, se folosea de creditul pe care băncile îl ofereau cu mână largă și effin. În special, pentru imobile se votau credite ipotecare pe termen lung și cu anuități mici. Nu erau raritate credite votate și pe 20—30 ani. Azi sistemul acesta a încetat, și băncile nu mai acordă împrumuturi ipotecare decât pe termen scurt. Trebuie să căutăm deci alte modalități pentru a-l înlocui.

Modalitatea aceasta ni-o oferă cooperativele speciale, menite să dea posibilitatea creditelor eficiente și pe termine lungi, pentru construirea de case. Acestea, pe lângă educarea membrilor lor la economisire, aduc și un serviciu real, făcând posibilă realizarea unui cămin propriu, într-un interval scurt de 1—15 ani. O extindere a acestui termen peste 15 ani, deși oferă cotizații mici lunare nu prea are înțeles, din motivul că azi un tânăr numai în rari cazuri poate ajunge în situația să se însoare înainte de 25 ani, așa că dacă ar ajunge în situația de a avea o casă numai după 15 ani dela căsătorie, adică la etatea de 40 ani, deja pierde în mare parte folosul casei proprii tocmai în acel period, în care copiii sunt în dezvoltare și au nevoie de îngrijirea, și părinții de liniștea și confortul casnic cel mai mare. Din motivul acesta luăm la exemplul nostru un termen de 15 ani, care nu pare a fi nici prea lung, nici prea scurt din punctul de vedere practic, și financiar, oferind anuități suportabile.

Legea cooperativei prescrie că o cooperativă de credit poate lua ființă, numai dacă are cel puțin 50 membri. Calculul matematic trebuie deci astfel făcut, ca în timpul proiectat (în cazul nostru 15 ani), să poată ajunge fiecare în posesiunea acelei sume, de care are nevoie pentru clădirea unui cămin propriu. Pentru a evita neînțelegeri, sub cămin propriu înțelegem în cazul de față o casă modestă pentru o singură familie, deoarece scopul acestor cooperative nu este de a finanța case de lux sau blockhausuri. Minimul ce-l poate pretinde un intelectual cu principii moderne de igienă — mai cu seamă dacă are copii — este o casă cu două camere spațioase, baie și apartenențele uzuale. O casă de astfel de dimensiuni se poate clădi după prețurile de azi, cu Lei 300.000. Noi presupunem cazul cel mai rău pentru noul membru al cooperativei, anume că nu posedă încă nici un ban pentru casa proiectată, ei numai terenul necesar.

Pentru ca membrul cooperativei să poată obține suma de Lei 300.000, în interval de 15 ani, va trebui să intre în grupul care optează pentru un împrumut de

această mărime. Grupul acesta va cuprinde 15 membri, și cotele lunare pe cari le vor plăti sunt astfel calculate, ca toți să primească în decurs de 15 ani, prin tragere la sorți, suma sus amintită.

Luând de bază o fructificare de 4% a cotelor, dobândă pe care o oferă cotizantului cooperativa, cotizația lunară a fiecăruia din acest grup va fi de Lei 1260 în decurs de 15 ani.

După primirea împrumutului, la suma aceasta lunară de Lei 1260 se va adăuga diferența până la suma amintită, care la Lei 300.000 pe 15 ani cu 6% dobândă pe care o percepe cooperativa face lunar Lei 2580. Va să zică asociatul va mai plăti în plus, peste cota lunară de până acuma, încă Lei 1320.

Considerând că azi un intelectual plătește pentru o locuință modernă de două camere o chirie lunară de Lei 2500, membrul cooperativei va locui pentru anuitatea sa de Lei 2580 în casa proprie. Va să zică, în loc de chirie va plăti anuitatea la cooperativă, și banii de chirie nu vor mai fi pentru el bani pierduți, deoarece după 15 ani îi rămâne casa ca proprietate liberă de sarcini. Zicem liberă de sarcini, deoarece cooperativa își asigură prețutindenea ca oricare altă societate de credit, cu întabulare la locul prim, sau dacă e nevoie, mai ia și alte garanții, pentru ca membrii ei să fie feriți de pagubă.

Tot din acest motiv, cooperativele moderne de soiul acesta, au introdus cotizațiile lunare mobile. Aceasta înseamnă, că cotizațiile se urcă procentual, în măsura în care — eventual — s'ar urca procentual și prețul principalelor materiale de clădit, cum ar fi cărămida, țigla și lemnul. Dacă deci în urma unei conjuncturi, prețul cărămidei se urcă cu 10%, atunci și cotizația lunară de Lei 1260 a membrului care optează la un împrumut, asemenea și anuitatea de Lei 2580 lunar pe care o plătește membrul debitor, se urcă cu 10%. Urcări sub 5% nu sunt luate în considerație. Măsura aceasta este luată, pentru ca asociatul să nu fie păgubit prin devalorizarea banului. El va primi totdeauna contravaloarea banului investit în cooperativă.

Natural, că pentru salvagardarea intereselor membrilor, și pentru bunul mers al cooperativei, sunt prevăzute încă o mulțime de cautele ale căror înșirare ne-ar duce de astă dată prea departe.

E. VANCU.

Asigurările de grindină.

Despre comerțul de asigurare ne-am ocupat în câteva rânduri. Comentăm anumite cazuri, întâmplări cari formau atunci obiectul de discuție al cercurilor de specialitate.

De data asta stăruim, foarte pe scurt, asupra asigurărilor de grindină. Mai ales că, ne găsim în plin sezon.

Ce este o asigurare de grindină?

Este punerea la adăpost a agricultorilor și proprietarilor de terenuri însămânțate, în cazuri de grindină, când recolta — de pe urma ei — ar suferi pagube fie totale, fie parțiale. Productele pe cari societățile de asigurare le asigură contra daunelor cauzate prin grindină, în urma unor prime (taxe) de asigurare sunt: diferite ierburi și nutrețuri, porumb, sfeclă furajeră și cartofi, grâu, grâu amestecat, săcară, orz, ovăz, măzărliche cu ovăș pentru furaje, măzărliche amestecată cu ovăș pentru sămânță, mazăre verde și mazăre sămânță, rapiță de vară, rapiță de sfeclă, linte, fasole ordinară, fasole mică, fasole mare, boabe soia, sfeclă de zahăr, ceapă, mac, sămânță de lucernă, sămânță de trifoi, sămânță de mohor, sămânță de zahăr, sămânță de sfeclă furajeră, sămânță de in, boltațiu (sparcetă), cânepă verde, sămânțe de cânepă și in verde.

Așa dar, între proprietarii de terenuri însămânțate cu produsele înșirate mai sus, cari doresc a-și asigura contra grindinei recolta și întreprinderile de asigurare se încheie un contract, o poliță de asigurare. Întreprinderea în schimbul unei taxe numită primă de asigurare își ia o răspundere, o obligațiune că va despăgubi pe asigurat de daunele provenite prin grindină, la produsele declarate.

Răspunderea întreprinderii este mărginită exclusiv la pierderile aduse cantității prin lovirea grindinei, adică la împușinarea cantității ce s'ar fi recoltat, dacă produsele nu ar fi fost lovite de grindină, societatea nerăspunzând în nici un caz pentru pagubele pricinuite calității.

Se exclud dela asigurare pagubele pricinuite de inundațiuni, ploi, vânturi, ger (înghet) zăpadă, secetă, ori altele asemenea, ca și pagubele pricinuite de boli, insecte, animale, și dintr'o vegetație neisbutită.

Condițiunile de asigurare sunt număroase și nu le putem înșira aci, vrem numai ca în linii generale să arătăm ce se poate asigura contra daunelor provenite prin grindină și să subliniem marea însemnătate pentru economia națională a țării, a asigurărilor de grindină.

Cazurile de grindină sunt număroase. Dacă urmăm numai ziarele, în timpul verii aproape zilnic citim că, în diferite părți ale țării a căzut grindina nimicind recolta și sărăcind populația. Nu odată țărani din unele regiuni s'au văzut nevoiți să plece la cerșit sau la colectat „de milă”, deoarece grindina le-a distrus întreagă recolta.

Toate neajunsurile se pot înlătura la timp dacă există un pic de prevedere.

Așa și pagubele provenite atât de des din cauza grindinei se pot înlătura prin asigurare. Omul înțelegător și harnic, prețuindu-și munca sa la adevărata ei valoare nu rămâne niciodată neasigurat, nu numai contra focului dar nici contra grindinei. Și 'n felul acesta el e la adăpost de orice pagube și așteaptă totdeauna cu încredere ziua de mâine.

De dorit ar fi ca, toți țărani și agricultorii să-și asigure recolta contra grindinei. Acum e momentul. Ultimul termen de asigurare contra grindinei este 30 Iunie a. c.; după această dată nu se mai primește la asigurare nici un fel de recoltă.

Propagarea ideii de asigurare contra grindinei, la sate, ar fi de dorit să o facă intelectualii în cap cu preoții, învățătorii, notarii, conducătorii instituțiilor de credit și alții.

Primele de asigurare contra grindinei sunt extrem de reduse la toate întreprinderile, iar garanția despăgubirilor deasemenea nu poate fi pusă la îndoială.

Regretăm că literatura comerțului de asigurare în general la noi în țară este extrem de săracă și nu putem produce date statistice, din care s'ar putea observa cvantumul daunelor de grindină anuale și sumele plătite asiguraților.

Ar fi un argument în plus, la cele înșirate mai sus.

ION OPRIS.

Impozitele Depunerilor spre fructificare.

Impozitul mobilier și impozitul (timbrul) proporțional.

În conformitate cu Decretul-Lege din 1 Aprilie 1938 privitor la modificarea Legii Contribuțiilor Directe și anume, la venitele elementare supuse impozitului mobilier și adițional conform Art. 22 combinat

cu Art. 24 și 70 punct 5 venitul impozabil este venitul brut, adică dobânzile brute conform Art. 22 § 59 din Instrucțiunile Oficiale.

I. *La depuneri spre fructificare plătibile „La vedere“ se calculează:*

10% impozit elementar mobilier;

1% adițional la drumuri;

2% Apărarea Națională

de exemplu:

După un capital de Lei 100.000.— dobânzile brute de 3% pe 6 luni fac Lei 1.500.— după cari se calculează

10% impozit mobilier	Lei 150.—
1% adițional	„ 15.—
2% Apărarea Națională	„ 30.—
*) { 0.07% proporțional dela Lei 1.500.—	„ 1.50
	Lei 266.50

respectiv Lei 267.— este de scăzut din Lei 1.500.— și astfel rămâne spre capitalizare dobânda netă de Lei 1.233.—

II. *Depuneri spre fructificare pe termen.*

Adecă blocate pe timp de peste 3 luni — în care categorie intră și depunerile vechi intrate în conversiune.

La aceste categorii de depuneri coeficientul de impozabilitate la elementar mobilier pentru partea Statului este:

5% impozit mobilier;

1% adițional;

2% Apărarea Națională

de exemplu:

După un capital de Lei 100.000.— dobânzile brute de 4% pe 6 luni fac Lei 2.000.— după cari se calculează.

5% impozit mobilier	Lei 100.—
1% adițional	„ 20.—
2% Apărarea Națională	„ 40.—
0.03% proporțional după Lei 2.000.—	„ 1.—
0.03% proporțional după capitalul de Lei 100.000.— dacă încă nu s'a calculat	„ 30.—
	Lei 191.—

scăzând din Lei 2.000.— rămâne spre capitalizare dobânda netă de Lei 1.809.—

Impozitele adiționale la drumuri și Apărarea Națională se aplică asupra aceluiași venituri ce suportă

impozitul elementar, conform Art. 69 și § 226 din Instrucțiunile Oficiale, așa cum am demonstrat mai sus cu cele 2 exemple.

Dobânzile capitalurilor până la suma de Lei 5.000 dar numai odată pentru o singură persoană, nu sunt impozabile conform Art. 24 din Legea Contribuțiilor Directe și § 60 aliniatul 4 din Instrucțiunile Oficiale, urmând ca impozitul să se calculeze numai la dobânzile capitalului ce depășește suma de Lei 5.000.— ceea ce se evidențiază la fiecare cont — în registrul depunerilor. În consecință toate depunerile cu sume de sub Lei 5.000.— sunt impozabile numai cu impozitul proporțional de 0.03%.

Sumele reținute se vor vărsa fiscului, deodată cu prezentarea extrasului (inventarului) semestrial, *însoțit cu o declarație*, conform ordinului Ministerului de Finanțe Direcțiunea Contribuțiilor Directe No. 31.474 din 19 Aprilie 1938, în care declarație se va arăta în mod expres că impozitele au fost reținute dela depuneri.

*) Privitor la perceperea *Impozitului (timbrului) proporțional* — față de trecut — a survenit o schimbare prin „*Legea pentru modificarea unor dispozițiuni din Legea Timbrului*“, publicată în Monitorul Oficial No 76 din 1 Aprilie 1938 și anume, sub art. 14 punctul c. unde spune că:

Depozitele de bani făcute la bănci sunt impozabile în modul următor:

1. Depuneri pe termen până la 6 luni sunt impozabile cu 0.07%.

2. Depunerile pe termen de peste 6 luni sau pe timp nedeterminat sunt impozabile cu 0.03%.

Ca depuneri pe termen până la 6 luni se consideră acelea, cari sunt depuse, să zicem, pe 3 sau 4 sau 5 luni fix până la 6 luni.

Ca depuneri pe termen de peste 6 luni sau pe timp nedeterminat se consideră depunerile plătibile la vedere.

La depunerile vechi căzute în conversiune nu se mai percepe impozitul proporțional, deoarece — și dacă — după reducerea efectuată au scăzut soldurile acestora sub suma după care s'a calculat odată acest impozit.

Este știut că impozitul proporțional se percepe la un anumit capital numai o singură dată și numai dacă crește contul, se mai percepe după diferența cu care a crescut în decursul semestrului, — prin depuneri noi și dobânzi.

Sibiu, la 28 Mai 1938.

S. NEGRU.

Lichidarea datoriilor agricole și urbane.

CURTEA DE CASAȚIE S. III.

19 Noemvrie 1937.

Suma luată cu împrumut de un comerciant.

— Caracterul datoriei. — Proba cu martori. — Inadmisibilitate. — (art. 69 legea de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1937).

Față de dispozițiunile categorice ale art. 69 din legea de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, proba cu martori pentru dovedirea destinațiunei civile a sumelor luate cu împrumut de un comerciant este inadmisibilă.

(Ghiță I. Predoiu cu Banca Națională a României).

CURTEA: Asupra recursului de față:

Având în vedere sentința Tribunalului Muscel Secția I-a cu Nr. 20 din 7 Noemvrie 1936 prin care i s'a respins ca nefondat apelul făcut de Ghiță I. Predoiu în contra cărții de judecată cu Nr. 682/934 a Judecătoriei mixte Câmpu Lung.

Având în vedere că în motivarea sentinței sale, Tribunalul arată că apelantul a fost condamnat de prima instanță să plătească suma de Lei 20.000 cu procente și cheltueli de judecată reclamantei Banca Națională a României, pe temeiul unei cambii emise de numitul apelant; că temeiul apelului, beneficierea de către apelant de dispozițiunile art. 69 legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, e respins de Tribunal, respingându-se proba cu martori cerută în acest scop pentru a dovedi caracterul civil al datoriei.

Că pentru a respinge proba testimonială, Tribunalul arată că interogatoriul luat Băncii Naționale nu constituie un început de dovadă scrisă, susceptibilă de completare prin proba cu martori, deoarece din răspunsul la interogator al băncii se vede că acesta a declarat că nu știe ce a făcut apelantul cu banii împrumutați; că mai departe Tribunalul arată că proba cu martori este inadmisibilă pe de o parte pentru că a fost deja respinsă prin jurnalul Tribunalului din 18 Aprilie 1935, iar în al doilea loc pentru faptul că textul art. 69 alineatul b) din legea invocată acordă beneficiul său datoriilor comercianților și industriașilor cari sunt de natură civilă sau dacă acest caracter rezultă din chiar actul împrumutului; că împrejurarea că s'a admis administrarea interogatorului nu justifică și cererea de a se admite proba cu martori, deoarece achiesarea părții la admiterea unei probe neadmise de lege nu implică o achiesare generală, ci ar trebui

pentru admiterea probei cu martori manifestarea unei voințe exprese din partea reclamantei, care în speță nu s'a produs;

În contra acestei sentințe Gh. Predoiu a făcut recursul de față astfel formulat:

„Exces de putere violarea art. 69 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 1934, violarea art. 1191 și urm. c. civ. greșita interpretare a textelor de lege indicate mai sus și nemotivare.

a) Tribunalul trebuia să-mi admită proba cu martori cerută ca să completez interogatoriul întrucât era vorba de fapte, care urmau să fie dovedite. Deși după noi art. 69 din legea reglementării datoriilor, nu cere ca să rezulte exclusiv numai din actul de împrumut caracterul civil al cambiei, ci se poate dovedi cu orice mijloc de probațiune dar în speța noastră situațiunea este cu totul alta.

„Din moment ce am intrat în domeniul probelor de drept comun cu dovedirea caracterului civil al datoriei, fără opoziția părții adverse, și cu încuviințarea Tribunalului, Tribunalul nu putea să mă întoarcă din drum la proba cerută de art. 69 adică la acest scris.

„Din moment ce mi s'a admis interogatoriul cu consimțământul părții adverse, care a răspuns la acest interogator, nu-mi putea respinge dovada cu martori în completarea acestui interogator.

„Socotesc că numai prin exces de putere și prin violarea textelor de mai sus, Tribunalul mi-a respins proba cerută. De altfel nici nu motivează această respingere.

„Cu dovada cerută tindeam să probez că întru în prevederile legii pentru reglementarea datoriilor agricole din 1934, pentru ca plata cambiei s'o fac potrivit prevederilor acestei legi“.

Având în vedere că prin motivele de casare recurentul se plânge de exces de putere, nemotivare, violarea art. 69 legea lichid. datoriilor din 7 Aprilie 1934 și a art. 1191 și urm. c. civ.

Recurentul susține că în mod greșit i-a respins Tribunalul proba cu martori cerută, deoarece, prin acceptarea de către adversar și admiterea de Tribunal a interogatorului, regimul probelor de drept comun a fost câștigat pentru parte și nu se mai putea reveni prin refuzarea probei testimoniale; că prin această probă vroia să dovedească că intră în prevederile legii datoriilor agricole și urbane din 1934; că din art. 69 legea citată nu rezultă că caracterul civil al împrumutului trebuie să rezulte numai din actul de împrumut.

Considerând că în conformitate cu art. 69 al. b. legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, sunt exceptate dela beneficiile cap. I și II al legii, datoriei comercianților și industriașilor care aveau această calitate în momentul contractării, dacă

aceste datorii nu sunt de natură civilă sau dacă caracterul civil al datoriei nu rezultă din textul contractului de împrumut.

Că de aci rezultă că o datorie a unui comerciant sau industriaș va beneficia de dispozițiile legii dacă datoria în discuție este de natură civilă sau dacă acest caracter rezultă chiar din actul de împrumut.

Considerând că instanța de fond a considerat că această datorie este comercială datorită faptului că debitorul este comerciant, iar înscrisul prin care s'a obligat este o cambie; că potrivit art. 69 din legea lichidării datoriilor într'o asemenea situațiune, nu există decât două posibilități pentru ca o asemenea datorie să între în prevederile legii și anume sau datoria să fie prin natura ei civilă — lucru de care în speță nu se poate vorbi sau caracterul civil al datoriei să rezulte din chiar conținutul actului — ceea ce de asemenea nu există.

Că acestea fiind dispozițiile categorice ale art. 69 rezultă că proba de martori cerută de recurent înaintea instanței de fond spre a dovedi că împrumutul era civil era inadmisibilă și de aceea cu drept cuvânt i-a fost respinsă.

Că tribunalul judecând și hotărând astfel, a pronunțat o hotărâre la adăpost de crice critică, astfel că recursul nefiind fondat urmează a se respinge [ca atare.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată și apreciind.

Pentru aceste motive,

Curtea în numele legii,

Respinge recursul.

Deciziunea Nr. 2265 din 14 Noembrie 1937;

Dos. Nr. 202/936.

Timbrul de Aviație.

Cecurile emise de deponenții (creditorii) unei bănci, nu trebuiesc timbrate.

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL TIMIȘOARA. — SECȚIA II-a.

No. Fisc. II. 4790/4/1937.

Luându-se în desbatere cauza fiscală a firmei „Albina“, Institut de credit și Economii, Suc. Timișoara, repr. prin avocatul Dr. Coriolan Baltu din Timișoara, cauză în care organele Casei Fondului Național al Aviației ca prima instanță a dat hotărâre conform procesului verbal din 22 Oct. 1936, iar în urma apelului înaintat de contravenientă, Tribunalul Timiș-Tor. Secția I-a, s'a pronunțat ca instanță de apel prin sen-

tința Nr. 892 din 23 Iulie 1937 și în cele din urmă fiind adusă înaintea Curții prin recursul Casei Fondului Național al Aviației, introdus în ziua de 23 August 1937 sub Nr. 15.954. Curtea a dat după terminarea desbaterii orale astăzi în ziua de 14 Febr. 1938, următoarea

DECIZIUNE:

Respinge recursul. Motive. Sentința Tribunalului Timiș-Torontal Secția II-a, cu No. 892 din 23 Iulie 1937, a fost atacată cu recurs, în termen legal de către Casa Fondului Național al Aviației și prin recurs s'a cerut casarea acelei sentințe, evocarea fondului și respingerea apelului făcut de contravenientă. Ca motive s'au enunțat și dezvoltat următoarele: 1. Violarea art. 12, § c., al. 3 din Legea F. N. A., conform căruia Tribunalul ca instanță de fond era ținut să se pronunțe numai asupra motivelor invocate prin apel de către contravenientă și nu putea admite apelul pentru alt motiv de apel, neinvocat de contravenientă, ori din apel de nicăiri nerezultând că intimata ar fi susținut că nu poate fi amendată, pe motiv că emitentul era cel ce ridicase suma astfel că numai față de aceștia cari sunt deponenții ridicătorii de sume s'ar fi putut constata o contravenție, Tribunalul deci nu putea și nu avea drept a se ocupa cu un astfel de motiv; Violarea principiului solidarității la obligațiunea de plată amenzii a contravenienților, cuprins în întreaga economie a legii timbrului și chiar enunțat în art. 87 și 91 din legea menționată; în speță contravenienta înlesnind eludarea legii prin punerea la dispoziție depunătorilor a borderourilor și formularelor cec, ce sunt scutite de timbru, dar cari în fapt nu au putere eliberatorie; Omisiune esențială săvârșită de Tribunal, prin aceea, că nu s'a pronunțat asupra susținerii, dacă formularele emise de banca contravenientă, sunt a fi considerate drept cecuri și deci sunt scutite sau chitanțe și ca atare supuse timbrului; Eroare grosieră de fapt și exces de putere săvârșit de Tribunal atunci când a putut constata, că actele pe cari le-au semnat particularii la ridicarea sumelor de bani ar fi borderouri, căci borderourile se întocmesc numai la transmiterea proprietății efectelor și acțiunilor și nici odată ele nu constată plăți efectuate; La desbaterea de azi cauza a fost expusă, iar recursul debătut, după cum rezultă din procesul-verbal dresat și anexat la dosar; Curtea având în vedere, că în ce privește primul motiv de recurs invocat de C. F. N. A. violarea art. 12, § c. din legea F. N. A. Curtea examinând motivarea sentinței instanței de apel, reține, cumcă prin nici o considerațiune, Tribunalul n'a depășit limitele cererii de apel, deoarece prin aceea, petițiune intimata arată, că dânsa nu este obligată a timbra cecurile prezentate de creditorii ei, aceste cecuri fiind scutite, iar pe de altă parte că borderourile ce se constată, că firma a întocmit, erau

timbrate, atât cu timbru fiscal cât și de aviație în mod legal, ori tribunalul a luat de bază această apărare a contravenientei, constatând ilegalitatea actelor de contravenție dresate, adăogând doar, că în ori ce caz intimata n'avea obligația de a le timbra pentru fiecare poziție înscrisă în borderou, deoarece acestea nu emană dela apelantă, ci că dânsa nu era altceva, decât debitorul ce achită suma, alta fiind persoana ce dă actul de descărcarea sumei, în consecință, Curtea află că instanța de apel, n'a depășit cadrul motivelor de apel, astfel motivul de casare se găsește neîntemeiat; Asupra celui al doilea motiv de casare, cu privire la principiul solidarității la obligația de plată a amenzilor rezultând din aplicarea legilor timbrului și fondului național al aviației, având în vedere, că în adevăr legile enunțate prevăd prin dispozițiile lor principiul solidarității, însă acest principiu se poate aplica numai atunci când se constată în adevăr o contravenție, sau o abatere dela lege, ori în speță fiind reținut, că intimata n'are nici o culpă în manipularea actelor sale sub raportul timbrării, nu i se poate imputa nici omisiunea altei persoane, care pe de-o parte nici n'a fost trasă în proces spre a se apăra; Că pe de altă parte, pentru a se putea invoca principiul solidarității, era necesar, că C. F. N. A. să fi dresat acte și contra celorlalte persoane presupuse a săvârșit o contravențiune, caz în care și intimata putea formula apărările sale, ori în speță actul dresat numai în contra firmei intimate, nu poate fi extins și asupra altor persoane atât timp, cât el este considerat, că o hotărîre de prima instanță, supus căilor de atac legale, în consecință, fără ca în prealabil, actele de contravenție să fie dresate și contra altor persoane nici nu se poate discuta principiul solidarității, în consecință și acest motiv de recurs se găsește neîntemeiat; Că în ce privește al treilea motiv de recurs, „omisiune esențială“, Curtea la găsit de asemenea neîntemeiat, deoarece Tribunalul prin sentința recurată, s'a pronunțat asupra apărării contravenientei, referitoare la caracterul cecurilor și borderourilor. Cât și asupra excepției C. F. N. A., asupra acestei apărări, stabilind în fapt că, cecurile emise de deponenți sunt dintre actele scutite de timbru, iar borderourile întocmite că sunt bine timbrate. În consecință Tribunalul n'a săvârșit nici o omisiune esențială în cauză; În fine Curtea luind în examinare ultimul motiv de recurs, precum și motivele sentinței instanței de apel, cu privire la stabilirea în fapt, că actele prezentate în cauză, pe cari creditorii băncii au pus semnături de primirea sumelor, sunt borderouri, a găsit că această caracterizare dată de instanța de apel este corectă, deoarece borderourile nu constituie o adeverință de predare, care emană dela apelantă, ci o adeverință de plată, emanată dela

primitor, care dă de altfel și un cec, pe lângă semnarea în borderou, ceea ce conform legii timbrului este scutit de orice taxe de timbru, în consecință și acest motiv se găsește neîntemeiat și a trebuit să fie respins ca atare.

Timișoara, la 14 Februarie 1938.

Președinte: ss. *Vasile Călinescu*, Consilier; ss. *Gh. Lambrino*, Consilier-raportor; ss. *I. Popiștiu*, Consilier; Grefier: ss. *Radu Lucaciu*.

AVIZ.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a. Cluj, strada Regina Maria Nr. 1, angajează funcționar cu practică de bancă. Să prefinde absolvirea unei școli comerciale sau licența unei Academii comerciale precum și dovedirea satisfacerii obligamentelor militare.

Oferțele scrise cu mâna proprie a petentului se vor înainta la sediul central Cluj.

AVIZ.

Suntem rugați a publica următoarele:

Institutul german pentru Europa Centrală „Mitteleuropa-Institut“ în Dresden, la inițiativa harnicului și priceputului său director *Walter Lörch*, organizează un curs de specializare pentru profesorii școlilor secundare în deosebi pentru comerț și economie politică pe lângă Academia comercială din Leipzig, în intervalul 25 August — 7 Septembrie 1938, cu binevoitorul concurs al celor mai renumiți profesori de specialitate ai Germaniei.

Participarea la acest curs costă RM. 85.— Contra acestei taxe se primește: casă, masă, vizitarea marilor întreprinderi economice și a târgului de mostre din Lipsca. Participanții vor beneficia de valulă avantajoasă. (1 Registermark = cca. Lei 23.—). Informații: Prof. Dr. *Nicolae Terchilă*, Academia teologică, Sibiu.

Imprintate, Registre, Rechizite, etc. etc.

Procurați
NUMAI dela

„Dacia Traiană“
Piața Unirii Nr. 7.— Telefon Nr. 168.